

Oplæg til gebyrstruktur for virksomheder i tætbyen ved benyttelse af nedgravede containere

Dette notat indeholder anbefaling og begrundelse for forslag til gebyrstruktur for virksomheders benyttelse af den kommende affaldsløsning i Aalborg kommunes tætby. I løbet af de næste 5 år vil der blive etableret ca. 300 affaldsøer i offentligt areal med hver 3-4 nedgravede containere til fraktionerne restaffald, papir/pap, glas, plast/metal samt batterier og minielektronikaffald.

Tætbyområdet omfatter 23.000 boliger samt 5.500 virksomheder, hvoraf

- 1.400 formodes at have affald (betaler administrationsgebyr)
- 400 er i dag tilmeldt indsamling af restaffald og vil fortsat betale efter samme mængder
- 1.000 forventes derudover omfattet af et nyt standardgebyr for restaffald
- 3.500 virksomheder i blandet bolig/erhvervsjendomme tilbydes løsningen for genanvendeligt affald
- 200 blandt disse har i dag en privat affaldsordning
- 30 af dem har private ordninger for fraktioner, som indsamles ved de nye affaldsøer

1 RESUME OG ANBEFALING

På nuværende tidspunkt opkræves gebyrer for erhvervsaffald efter antal og størrelse af affaldscontainere, der er opstillet ved virksomheden. Men med de nye nedgravede containere, vil der ikke længere være tilknyttet containerkapacitet til den enkelte virksomhed, og gebyrerne skal derfor baseres på hvor meget affald, virksomheden leverer til de nedgravede containere.

Da de nedgravede containere skal være offentligt tilgængelige, kan der ikke anvendes løsninger, hvor der registreres, hvor meget den enkelte virksomhed leverer (med f.eks. nøglekort). Derfor er dette forslag til gebyrer for de nedgravede containere baseret på standardgebyrer ud fra, hvor meget affald de forskellige typer af virksomheder forventes at levere. Virksomheder, der i praksis leverer mere eller mindre end det forventede, skal meddele dette til Aalborg Renovation for at få tilrettet deres gebyrbetaling.

Gebyrerne skal betales af de virksomheder, som forventes at levere affald til løsningen. De mange små virksomheder i området, som formodes ikke at have egentlig affaldsproduktion, fritages, og store virksomheder med meget affald (som f.eks. hospitaler, store restauranter og supermarkeder) vil fortsat have egne affaldsløsninger, da store mængder ikke egner sig til nedgravede containere.

For genanvendeligt erhvervsaffald tilbydes muligheden for at benytte de nedgravede containere kun til virksomheder i blandet bolig- og erhvervsjendomme - i alt 3.500 virksomheder i tætbyen. For virksomheder, der ønsker at benytte ordningen, opkræves der et standardgebyr svarende til et boliggebyr med ret at levere samme mængde og typer af genanvendeligt affald. Hvis virksomheder ønsker at levere mere affald end en gennemsnitlig etagebolig, skal virksomheden meddele dette og få ændret gebyret tilsvarende. Virksomheder kan også vælge at tilmelde sig løsningen for enkelte fraktioner af genanvendeligt affald.

For restaffald gælder ordningen for alle virksomheder blandt de 5.500 i tætbyen, der genererer restaffald. Gebyret opkræves hos de ca. 25% af virksomhederne, som i dag betaler administrationsgebyr ud fra en formodning om, at de har egentlig affaldsproduktion. De øvrige virksomheder er typisk forhåndsfritaget efter generelle kriterier om branche, antal ansatte og omsætning¹. Virksomheder kan dog også søge om fritagelse begrundet i, at de ikke har affaldsproduktion.

For de virksomheder, som i dag er tilmeldt indsamling af restaffald, beregnes gebyret ud fra det antal og størrelse af containere, som virksomhederne er tilmeldt med. Nogle virksomheder i tætbyen er i dag ikke selvstændigt tilmeldt indsamling af restaffald, selvom de formodes at have restaffald. Mange af disse benytter sandsynligvis containere tilknyttet den ejendom, de er lejere i, og betaler for det over huslejen. Disse virksomheder vil blive opkrævet et standardgebyr, hvor de vil være forpligtet til at meddele Aalborg Renovation, hvis de benytter ordningen mere eller mindre end det, der svarer til standardgebyret.

Dette standardgebyr fastsættes efter forventet mængde affald for forskellige typer af virksomheder – baseret på en vurdering af, hvilke virksomheder der er tilmeldt indsamling af restaffald i Aalborg tætby samt erfaringer fra tilsvarende gebyrsystemer i København og Odense.

I tabel 1 er vist de foreslåede standardgebyrer med udgangspunkt i den beholdervolumen, der stilles til rådighed for hver virksomhed. Til sammenligning opkræves gebyr for etageboliger ud fra 70 liter pr bolig pr uge.

Gebyrstørrelse baseret på beholdervolumen i liter/virksomhed/uge	0 ansatte	1-4 ansatte	5-19 Ansatte	>20 ansatte
Føde- og drikkevareindustri og restaurationer	150	300	500	650
Institutioner, hoteller, undervisning, hospitaler, læger, tandlæger	50	100	150	200
Detailhandel, kultur, service, reparation mm.	25	50	75	100
Øvrige virksomheder	25	25	50	75

Tabel 1: Foreslået gebyrstruktur for tætbyløsningen for restaffald

Da der er tale om en ny gebyrstruktur baseret på begrænsede erfaringsdata, lægges der desuden op til, at standardgebyrerne evalueres efter 1 eller 2 år for at vurdere, om de svarer til virksomhedernes brug af ordningerne, og om gebyrstrukturen fungerer i forhold til administration og opkrævning.

¹ §60 i affaldsbekendtgørelsen

Nyt i forhold til gældende ordninger

Virksomheder har i dag ikke mulighed for at levere genanvendeligt erhvervsaffald til den kommunale ordning. Dette ændres med de nedgravede containere, fordi det kan understøtte øget sortering til genanvendelse hos de mindre virksomheder i tætbyen, samt fordi der har været interesse blandt nogle virksomheder om at kunne tilmelde sig denne løsning og dermed spare plads til egne containere.

Ud over de virksomheder, der allerede er tilmeldt kommunens indsamling af restaffald, vil ca. 1.000 virksomheder blive opkrævet et nyt standardgebyr for restaffald, fordi det vurderes, at de vil anvende de nye affaldsøer til restaffald. Det kan f.eks. være virksomheder, som i dag anvender de containere, der er opstillet ved den ejendom, hvor de bor til leje, og som fjernes, når de nye affaldsøer etableres. Virksomheder, som ikke har affaldsproduktion, kan søge fritagelse fra gebyret efter samme kriterier, som gælder for fritagelse for administrationsgebyret.

Der er 121 kommunale institutioner i kommunens tætby, som ikke er taget med i opgørelserne, da det er besluttet, at de kommunale institutioner skal tilsluttes de kommunale ordninger for både restaffald og genanvendeligt affald.

Mulige ændringer med regeringens forsyningsstrategi

Hvis regeringens forsyningsstrategi udmøntes i en politisk aftale i 2018, kan det fra 2019 medføre begrænsninger for virksomheders benyttelse af de kommunale nedgravede containere. I forhold til løsningens samlede økonomi vil det have mindre betydning, idet ordningen primært er rettet mod de 23.000 boliger i området. Erhvervsaffald udgør en mindre del – både mængdemæssigt og økonomisk.

Samme aftale forventes at medføre, at administrationsgebyret for erhverv ophæves. I så fald skal Aalborg kommune fastlægge egne kriterier for fritagelse for standardgebyret for de nedgravede containere til restaffald – hvis aftalen fortsat muliggør, at kommunen kan pålægge virksomheder tilslutningspligt til løsningen. Hvis det ikke længere er muligt, er der heller ikke brug for kriterier for fritagelse.

2 GEBYRER FOR GENANVENDELIGT AFFALD

Virksomheder i blandet bolig- og erhvervsejendomme i tætbyen vil blive tilbudt at benytte nedgravede containere til de typer af genanvendeligt affald, som indsamles fra boliger.

Det er undersøgt via de registrerede mængder i det landsdækkende AffaldsDataSystem (ADS), samt erfaringer fra København, om det vil være muligt at opstille repræsentative standardgebyrer baseret på branche og antal ansatte, hvilket vurderes ikke at være tilfældet.

Andre kommuner, der tilbyder virksomheder at benytte en kommunal ordning for genanvendeligt affald, tilbyder typisk et gebyr svarende til gebyret for en bolig og med ret til at aflevere samme typer og mængder af affald. Derfor tages udgangspunkt i et sådant standardgebyr, og hvor virksomheder kan søge om tilladelse til at benytte løsningen i større omfang med dokumentation for, hvor meget der er tale om og tilsvarende forøgelse af gebyret.

Muligheden for at benytte de nye affaldsøer kan medføre, at nogle virksomheder opser deres private ordning for genanvendeligt affald. Det forventes dog kun at ske i begrænset omfang, da det er få af de

3.500 virksomheder i blandet bolig/erhvervsejendomme, der i dag har en privat ordning for indsamling af genanvendeligt affald.

Tabel 2 viser antallet af private ordninger jf ADS² i 2015 i blandet bolig/erhvervsejendomme i kommunens tætby. Der er mellem 12 og 27 virksomheder i denne gruppe, som har ordninger for papir, glas, metal og plast, som egner sig til de nedgravede containere. Pap, der indsamles i en privat ordning, er typisk papemballage, der i størrelse og mængde ikke egner sig til nedgravede containere. Ligeledes kan de nedgravede containere ikke anvendes til affald til forbrænding (som ikke er restaffald) – og i første omgang heller ikke til madaffald.

Antal virksomheder i blandet bolig/erhverv	I alt	Med privat ordning	Papir	Glas	Metal	Plast	Pap	Organisk affald	Til forbrænding
Føde- og drikkevareindustri og restaurationer	239	41	0	14	0	0	23	18	8
Institutioner, hoteller, undervisning, hospitaler, læger mm.	376	0	0	0	0	0	2	0	1
Detailhandel, kultur, service, reparation mm.	696	96	7	5	10	12	66	2	57
Kontorvirksomheder	1062	22	13	0	3	0	11	0	9
Ejendomshandel og udlejning	157	5	1	0	0	0	2	0	4
Øvrige virksomheder	977	24	6	1	3	0	2	3	10
i alt	3507	188	27	20	16	12	106	23	89

Tabel 2: Antal virksomheder med privat affaldsordning i blandet bolig/erhvervsejendomme i tætbyen i alt, samt antallet af virksomheder med privat ordning for typiske affaldsfraktioner

3 GEBYRER FOR RESTAFFALD

Der er benyttelsespligt til den kommunale indsamlingsordning for restaffald, hvor dog virksomheder med store mængder restaffald fortsat har mulighed for at have egne containere. Der vil være stor forskel på, hvor meget affald, de enkelte virksomheder afleverer til de nedgravede containere. Derfor er der udformet differentierede gebyrer efter virksomhedstyper og størrelse – men hvor virksomhederne i alle tilfælde skal meddele til Aalborg Renovation, hvis deres affaldsproduktion er større eller mindre end det der er indeholdt i deres standardgebyr, således at gebyret kan tilrettes

Grundlaget for gebyrforslaget er oversigt over containerkapacitet til restaffald for alle virksomheder i tætbyen. Oversigten viser, at der inden for stort set alle typer og størrelser af virksomheder er nogle, som er tilmeldt den kommunale indsamling, og andre som ikke er tilmeldt. Mange af de sidste formodes at levere deres restaffald til containere, som er tilknyttet den ejendom de hører til – og som vil blive fjernet i

² Der tages forbehold for eventuelt manglende indberetninger i ADS

forbindelse med etablering af den nye løsning med nedgravede containere. Disse virksomheder forventes derfor også at skulle benytte de nedgravede containere – og betale gebyr for dette.

Derfor foreslås det, at gebyret for restaffald til nedgravede containere som udgangspunkt baseres på den nuværende kapacitet for de virksomheder, der i dag er tilknyttet den kommunale ordning, samt et nyt differentieret standardgebyr, som opkræves hos alle øvrige virksomheder, som betaler administrationsgebyr³ og som derfor formodes at have egentlig affaldsproduktion.

Tabel 3 viser antallet af virksomheder inden for de valgte virksomhedsgrupper. Ud over de 392 virksomheder, som i dag er tilmeldt indsamling af restaffald, opkræves det nye standardgebyr dermed hos yderligere ca. 1.000 virksomheder. Erhvervsejendomme undtages fremover gebyr for restaffald, da gebyrerne fremover vil blive opkrævet direkte hos virksomhederne i de enkelte lejemål.

Antal virksomheder i midtbyen, der betaler administrationsgebyr	I alt	Tilmeldt restaffald	Standardgebyr
Føde- og drikkevareindustri og restaurationer	251	138	113
Institutioner, undervisning, læger mm.	245	54	191
Detailhandel, kultur, service, reparation mm.	449	77	372
Kontorvirksomheder	302	67	235
Øvrige virksomheder	128	20	108
Erhvervsejendomme	49	(36)	0
I alt	1.424	392	1.019

Tabel 3 antal virksomheder, der skal opkræves gebyr med den nye midtbyordning

I forhold til virksomhedstørrelser er der ikke klar sammenhæng mellem tilmeldt containervolumen til restaffald og virksomhedsstørrelse (antal ansatte). Det kan skyldes, at det er meget almindeligt at have en 660 liter container stående – uanset, om der er brug for så meget volumen hos de mindre virksomheder. Der lægges derfor alligevel op til en graduering af gebyret efter størrelse - i nogenlunde samme målestok som i København og Odense.

Kun 15 af de 392 virksomheder er tilmeldt med mere end den store container på 660 liter volumen/uge, hvoraf 10 er store restauranter. Disse virksomheder forventes ikke at anvende de nedgravede containere, og derfor tages udgangspunkt i 650 liter/uge (runde tal) som det højeste gebyr. Til sammenligning svarer et boliggebyr for etageboliger til 70 liter/uge.

Det laveste gebyr bør derimod være lavere end den mindste container, da mange virksomheder, som i dag ikke er tilmeldt – og som må forventes at have relativt små mængder, – vil blive opkrævet gebyr med den nye løsning. Disse foreslås tilmeldt som standard med 25 liter volumen/uge. Gebyrforslaget er vist i tabel 4.

³ Ekskl. 121 virksomheder, som er kommunale institutioner

Gebyrstørrelse baseret på beholdervolumen i liter/virksomhed/uge	0 ansatte	1-4 ansatte	5-19 Ansatte	>20 ansatte
Føde- og drikkevareindustri og restaurationer	150	300	500	650
Institutioner, hoteller, undervisning, hospitaler, læger, tandlæger	50	100	150	200
Detailhandel, kultur, service, reparation mm.	25	50	75	100
Øvrige virksomheder	25	25	50	75

Tabel 4: Foreslået gebyrstruktur for tætbyløsningen for restaffald

Mulige ændringer i henhold til Regeringens forsyningsstrategi

Regeringen har med Forsyningsstrategien fra september 2016 lagt op til øget konkurrenceudsættelse af både genanvendeligt og forbrændingseget erhvervsaffald⁴, hvilket kan medføre begrænsninger i kommunernes muligheder for at tilbyde eller pålægge deres ordninger til virksomheder. Der lægges også op til at afskaffe administrationsgebyret. Der forventes dog ikke igangsat politiske forhandlinger før efter næste folketingsvalg, og dermed forventes ikke ændringer i reglerne før 2020.

Hvis der indføres nye regler, hvor kommunerne ikke længere kan pålægge eller tilbyde virksomheder at benytte de nedgravede containere, kan det i værste fald medføre, at 1.400 virksomheder ikke længere kan medfinansiere løsningen. I forhold til de 23.000 boliger, som er omfattet af løsningen, er der tale om en mindre andel, der samtidig også vil reducere omkostninger til tømninger tilsvarende. Det forventes dermed at det vil have begrænset økonomisk effekt for løsningens økonomi, hvis virksomheder ikke må benytte løsningen.

Der er i forsyningsstrategien lagt op til en bagatelgrænse, som er virksomheder med begrænset affaldsproduktion, der drives fra en privatbolig. Hvis samme bagatelgrænse skulle bruges som kriterie for betaling af standardgebyr, vil langt flere virksomheder skulle betale til løsningen. Med kriterierne for administrationsgebyret er godt 4.000 virksomheder fritaget standardgebyret, mens det alene er knap 700 virksomheder i området, der har samme adresse som en boligenhed.

Hvis administrationsgebyret ophæves, kan opkrævning af standardgebyret for restaffald til de nedgravede containere ikke længere baseres på de nationale kriterier for, hvilke virksomheder, der skal opkræves administrationsgebyr. Aalborg Kommune vil dermed skulle fastlægge egne kriterier, som kan være at fastholde eller revidere de samme kriterier.

Hvis aftalen medfører, at kommunerne ikke længere må pålægge virksomheder tilslutningspligt til de nedgravede containere, vil der samtidig ikke være behov for en sådan generel grænse for, hvornår virksomheder skal betale gebyr for restaffald. I så fald må virksomheder enten slet ikke benytte containerne eller de skal selv tilmelde sig ordningen.

⁴ Dog undtaget erhverv beliggende på ikke-brofaste øer samt med en bagatelgrænse, der som udgangspunkt er mindre virksomheder drevet fra privatbolig,
http://efkm.dk/media/7348/forsyning_for_fremtiden_september_2016.pdf

Begrundelser for den valgte gebyrstruktur

Gebyrstrukturen er valgt ud fra to kriterier:

- Gebyrerne skal repræsentere gennemsnitligt affaldsproduktion for de valgte brancher
- Gebyrstrukturen skal være enkel at administrere.

Derfor er differentieret i få og brede grupper af virksomheder. Det er erfaringen, at uanset, hvor detaljeret, der differentieres, vil der alligevel være stor forskel på den enkelte virksomheds affaldsproduktion, og derfor er det vigtigt, at alle virksomheder skal meddele, hvis gebyret skal ændres i forhold til deres faktiske affaldsproduktion. Med gebyrsystemet følger dermed også en opgave at føre tilsyn med, at virksomhederne betaler for deres faktiske benyttelse af ordningen.

Opgørelsen over tilmeldt containerkapacitet til restaffald viser – ligesom erfaringer fra andre kommuner, at det især er virksomheder med fødevarer tilberedning (f.eks. restauranter) der producerer meget affald. Dernæst kommer virksomheder med mange brugere men begrænset fødevarer tilberedning. Mindst affald kan forventes hos kontorlignende virksomheder (bl.a. banker, rådgivere, engroshandel mm). I tabel 5 er valg af gebyr begrundet for hver branche.

Ved opkrævning af standardgebyrerne tages udgangspunkt i oplysningerne i CVR, hvor branchekoden ikke altid er korrekt angivet, og hvor der ofte mangler oplysninger om antal ansatte (40% af alle virksomheder i midtbyen). Her er forudsat, at der er 0 ansatte, hvis der ikke er angivet antal ansatte. I de tilfælde, hvor der tages stilling til ændring af gebyrer, bør det derfor samtidig undersøges, om behovet for ændring af gebyret kan skyldes, at oplysningerne i CVR er forkerte, således at der også bør ske korrektion i CVR.

Branche	Begrundelse for gebyr
Føde/drikkevareindustri Antal virksomheder: 9 Tilmeldt restaffald: 22%	Primært bagerier og enkelte forhandlere af delikatesser etc. hvor der sker forarbejdning af føde/drikkevarer. Der er derfor fastsat et højt gebyr svarende til restaurationer. Københavns gebyrer er alene pålagt bagerier med et gebyr næsten lige så højt som restaurationer. For at forenkle er gebyret her fastsat ens med restaurationer. Med det store gebyr og de forskellige former, som fødevarerforarbejdning kan antage, kan der være et særligt behov for en konkret vurdering, hvilket er overkommeligt med det lille antal virksomheder.
Bilhandel og reparation Antal virksomheder: 18 Tilmeldt restaffald: 28%	Ca. halvdelen af gruppen er bilhandel og halvdelen er autoværksteder. Andelen af tilmeldte til restaffaldsindsamling er større for bilhandlere end for værksteder. Derfor er begge typer medtaget i samme lave gebyrkategori som øvrig detailhandel.
Detailhandel Antal virksomheder: 300 Tilmeldt restaffald: 19%	Detailhandel omfatter alle typer butikker for fødevarer, tøj mm. Gruppen er væsentlig bredere end i København, hvor gebyret alene omfatter butikker med fødevarer, som til gengæld er pålagt samme høje gebyr som bagerier. Da mange andre typer af butikker er tilmeldt restaffald i Aalborg, vurderes at butikker generelt genererer restaffald i mindre omfang – f.eks. i form af emballager o.lign. For enkelthedens skyld er derfor fastsat et lavt standardgebyr. Der kan for nogle butikker – f.eks. med fødevarer - være behov for en konkret vurdering og et højere gebyr. Butikker med fødevarerforarbejdning bør høre til under gruppen føde/drikkevareindustri, hvilket ikke altid er tilfældet. Der f.eks. registreret 5 slagterforretninger under detailhandel i Aalborg midtby.

	Engroshandel ikke medtaget, da det formodes, at der er begrænset aktivitet på hjemadressen for virksomheden.
Hoteller Antal virksomheder: 11 Tilmeldt restaffald: 18%	Hoteller opfattes her som hoteller uden restaurationsvirksomhed. Standardgebyret er derfor sat lavere end for egentlige restaurationer svarende til andre brancher med forventet mange brugere men uden egentlig fødevaretilberedning.
Restaurationer Antal virksomheder: 242 Tilmeldt restaffald: 56%	Gruppen omfatter restauranter, cafeer, pizzerier o.lign. der tildeles et relativt højt gebyr begrundet i, at der typisk foregår fødevaretilberedning. Der skelnes ikke mellem restauranter, pizzerier og caféer, som i København, da der ikke er tydelig forskel i forhold, hvilke der er tilmeldt restaffaldsordningen. I praksis vil der være store variationer i affaldsmængden afhængig af bl.a. graden af fødevaretilberedning. 10 restauranter har så meget affald, at affaldsøerne ikke egner sig som løsning (mere end 660 liter /uge).
Undervisning Antal virksomheder: 53 Tilmeldt restaffald: 45%	Gruppen omfatter folkeskoler, gymnasier og 17 afdelinger af Aalborg Universitet. Der er fastsat mellemstort gebyr svarende til institutioner, hvor der er mange brugere men kun fødevaretilberedning i begrænset omfang.
Læger, tandlæger, klinikker mm. Antal virksomheder: 157 Tilmeldt restaffald: 10%	Gruppen omfatter praktiserende læger og tandlæger, klinikker, fysioterapeuter mm. Der er enkelte egentlige hospitaler i gruppen med liggende patienter, som forventes undtaget fra ordningen. Gruppen kan sammenlignes med øvrige institutioner med mange brugere og uden fødevaretilberedning.
Institutioner og dagtilbud Antal virksomheder: 24 Tilmeldt restaffald: 50%	Gruppen omfatter mange forskellige typer af institutioner, herunder daginstitutioner, døgninstitutioner, væresteder og øvrige typer af sociale institutioner. Mange er tilmeldt indsamling af restaffald. Gebyret er fastsat med udgangspunkt i, at der typisk er mange brugere men begrænset fødevaretilberedning. De 121 kommunale institutioner i området er ikke medtaget i opgørelsen.
Kultur og fritid Antal virksomheder: 27 Tilmeldt restaffald: 48%	Gruppen omfatter enkelte kulturinstitutioner som f.eks. teatre og museer, mens den overvejende del er sportsklubber, fitnesscentre o.lign. Gebyret er fastsat med udgangspunkt i, at der typisk er mange brugere men begrænset fødevaretilberedning.
Service, reparation, frisører mm. Antal virksomheder: 104 Tilmeldt restaffald: 3%	Gruppen omfatter mindre reparationsvirksomhed som f.eks. urmagere, klaverstemmere mm. Langt de fleste virksomheder er dog frisørsaloner, skønhedssaloner o.lign. som i de fleste tilfælde ikke er tilmeldt indsamling af restaffald, men som vurderes at måtte generere en lille mængde affald svarende til den lave gebyrkategori.
Øvrige virksomheder Antal virksomheder: 430 Tilmeldt restaffald: 20%	Gruppen omfatter en blanding af mange typer virksomhed, hvor de fleste er kontorvirksomheder som banker, forsikring, rådgivere, engroshandel e.lign. Da gruppen er meget forskelligartet, bør der holdes ekstra øje med, om virksomheder producerer mere affald end forudsat.

Tabel 5: Begrundelse for den valgte gebyrstruktur